

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 38/2024 van 26 april 2024

Betreft: Advies m.b.t een voorontwerp van koninklijk besluit *tot bepaling van de voorwaarden verbonden aan de elektronische overhandiging van de verklaring van wettelijke samenwoning en de verklaring van beëindiging van wettelijke samenwoning en tot wijziging van het koninklijk besluit van 21 december 2022 tot bepaling van de voorwaarden verbonden aan elektronische aangiften inzake burgerlijke stand (CO-A-2024-091)*

Sleutelwoorden: burgerlijke stand – elektronische overhandiging van de verklaring van (beëindiging van) wettelijke samenwoning – toegang rijksregister – rijksregisternummer

Originele versie

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig: mevrouw Juline Deschuyteneer, mevrouw Cédrine Morlière, mevrouw Nathalie Raghenon en mevrouw Griet Verhenneman en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Gert Vermeulen;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna: WOG);

Gelet op artikel 25, lid 3 WOG volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden aangenomen;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna: AVG);

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna: WVG);

Gelet op het verzoek om advies van de heer Paul Van Tigchelt, Minister van Justitie en Noordzee, (hierna: de aanvrager) ontvangen op 27/02/2024;

Brengt op 26 april 2024 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Op 27/02/2024 verzocht de aanvrager het advies van de Autoriteit met betrekking tot de artikelen 1 – 7 van het voorontwerp van koninklijk besluit *tot bepaling van de voorwaarden verbonden aan de elektronische overhandiging van de verklaring van wettelijke samenwoning en de verklaring van beëindiging van wettelijke samenwoning en tot wijziging van het koninklijk besluit van 21 december 2022 tot bepaling van de voorwaarden verbonden aan elektronische aangiften inzake burgerlijke stand* (hierna: het ontwerp).
2. Het ontwerp strekt ertoe de gemeenten toe te laten een beveiligd informaticaplatform op te richten, zodanig dat de burger een **elektronische** overhandiging van de verklaring van wettelijke samenwoning en van de verklaring van beëindiging van wettelijke samenwoning kan doen. Zulks doet geen afbreuk aan de mogelijkheid voor de burger om een dergelijke verklaring (van beëindiging) ook ter plaatste (op het gemeentehuis of gemeentelijk administratief kantoor) te blijven doen.
3. Het ontwerp betreft aldus de tenuitvoerlegging van artikel 1476, §3 oud Burgerlijk Wetboek (hierna: OBW): "*De Koning kan de voorwaarden bepalen om de verklaring van wettelijke samenwoning en de verklaring van beëindiging van wettelijke samenwoning op elektronische wijze te overhandigen.*" Daarnaast dienen ook de wet van 18 juli 2017 *inzake elektronische identificatie* (hierna: de wet van 18 juli 2017), het koninklijk besluit van 22 oktober 2017 *tot vaststelling van de voorwaarden, de procedure en de gevolgen van de erkenning van diensten voor elektronische identificatie voor overheidstoepassingen* (hierna: het koninklijk besluit van 22 oktober 2017) en, in secundaire orde, het koninklijk besluit van 21 december 2022 *tot bepaling van de voorwaarden verbonden aan elektronische aangiften inzake burgerlijke stand* (hierna: het koninklijk besluit van 21 december 2022) in rekening te worden gebracht.

II. ONDERZOEK TEN GRONDE

4. Volledigheidshalve brengt de Autoriteit in herinnering dat elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging vormt in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het recht op bescherming van persoonsgegevens van de betrokkenen. Een dergelijke inmenging is enkel toelaatbaar als zij noodzakelijk is en evenredig met het nagestreefde gerechtvaardigde doel. De

beoogde gegevensverwerking moet dus toelaten het nagestreefde doel te bereiken (criterium van doeltreffendheid), maar moet tevens de maatregel zijn die het minst ingrijpt in de rechten en vrijheden van de betrokkenen (criterium van noodzakelijkheid in strikte zin). Concreet betekent dit dat als het mogelijk is het beoogde doel te bereiken met een maatregel die minder ingrijpt in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer of het recht op bescherming van persoonsgegevens, de oorspronkelijk beoogde gegevensverwerking niet ingevoerd mag worden.

5. Gelet op de eerder beperkte invloed die het ontwerp heeft op de wezenlijke elementen van de onderliggende gegevensverwerking (meer bepaald inzake de aangifte en registratie van een verklaring (van beëindiging) van wettelijke samenwoning), en het volstrekt vrijwillige karakter van dergelijke elektronische aangiften, beperkt de Autoriteit zich tot de bespreking van de vastgestelde aandachtspunten.
6. In eerste instantie is de Autoriteit van oordeel dat er geen twijfel kan bestaan over de onderliggende doeleinden van de verwerkingen en over de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke (de gemeentelijke overheden). Het ontwerp beperkt zich immers tot een uitbreiding van de materiële mogelijkheden (elektronisch) tot het indienen van een verklaring tot (beëindiging van) wettelijke samenwoning, zoals dat op heden ook reeds mogelijk is voor de geboorteaangifte, aangifte van huwelijk en aangifte van erkenning¹. Concreet voor wat de opstelling en registratie van het attest van wettelijke samenwoning betreft zijn de bepalingen van Titel II van Boek I Oud Burgerlijk Wetboek, evenals artikel 1476 van datzelfde wetboek van toepassing. De Autoriteit neemt er akte van.
7. Wat vervolgens de verplichting in hoofde van de aanvragers betreft om zich op elektronische wijze te identificeren overeenkomstig artikel 9 van de wet van 18 juli 2018, meent de Autoriteit dat zulks noodzakelijk is in het licht van de beoogde doelstellingen (met name het registreren van een verklaring tot (beëindiging van) wettelijke samenwoning in hoofde van de aanvragers, waarbij het uiteraard noodzakelijk is dat de identiteit van de aanvragers met aantoonbare zekerheid vaststaat)². Desalniettemin stelt de Autoriteit vast dat het voormelde artikel 9 van de wet van 18 juli 2018 geenszins voorwaarden oplegt waaraan een elektronisch identificatiedienst zou moeten voldoen³ (het verdient aanbeveling om de juistheid van deze verwijzing te controleren, en om

¹ Zie in dat verband het koninklijk besluit van 21 december 2022 *tot bepaling van de voorwaarden verbonden aan elektronische aangiften inzake burgerlijke stand*.

² Volledigheidshalve, en waar relevant, verwijst de Autoriteit naar het advies nr. 48/2016 van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de rechtsvoorgang van de Autoriteit, met betrekking tot het voorontwerp van wet inzake elektronische identificatie. Te raadplegen via: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-48-2016.pdf>.

³ Artikel 9 van de wet van 18 juli 2018 bepaalt: "*§ 1 Onverminderd de verplichtingen verbonden aan Verordening (EU) 910/2014 wordt de Federale overheidsdienst Beleid en Ondersteuning belast met het aanbieden van elektronische aanmeldingsdiensten voor overheids toepassingen binnen de authenticatiedienst.*

§ 2 De Federale overheidsdienst Beleid en Ondersteuning zorgt voor de beschikbaarheid van de authenticatiedienst.

bijkomend te verwijzen naar de concrete voorwaarden neergelegd in het koninklijk besluit van 22 oktober 2017). Voor het overige neemt de Autoriteit er akte van dat – zoals dit wordt bevestigd in het Verslag aan de koning – de elektronische identificatie gebeurt overeenkomstig de modaliteiten neergelegd in het voornoemde koninklijk besluit van 22 oktober 2017.

8. Tot slot, hoewel de bepalingen van het ontwerp *an sich* geen invloed hebben op de bevoegdheden van de ambtenaren van de burgerlijke stand met betrekking tot de registratie van verklaringen (van de beëindiging) van de wettelijke samenleving, noch op de onderliggende verwerkingen van persoonsgegevens in dat verband, merkt de Autoriteit ten algemene titel op dat het gebruik van het Rijksregisternummer, evenals de toegang tot het Rijksregister strikt geregeld wordt door respectievelijk de artikelen 8 en 5 van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen*. Zowel het gebruik van het Rijksregisternummer als de toegang tot het Rijksregister vereisen een voorafgaande machtiging, hetzij door de minister van Binnenlandse Zaken, hetzij door of krachtens een wet, decreet of ordonnantie. De Autoriteit brengt bovendien in herinnering dat unieke identificatienummers ook krachtens de Europese regelgeving bijzondere bescherming genieten. Artikel 87 AVG voorziet dat de lidstaten die een nationaal identificatienummer vaststellen, erover moeten waken dat dit alleen wordt gebruikt met passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkene, met name⁴:
- het gebruik van een algemeen identificatienummer moet worden beperkt tot de gevallen waarin dit strikt noodzakelijk is aangezien dit gebruik risico's impliceert inzake koppeling van bestanden;
 - de doeleinden moeten duidelijk en expliciet worden gepreciseerd zodat men de beoogde soorten verwerkingen kan vermoeden/voorzien;
 - de bewaartermijn en de eventuele mededelingen aan derden moeten eveneens worden omkaderd;
 - technische en organisatorische maatregelen moeten het beveiligd gebruik passend omkaderen en
 - de niet-naleving van de bepalingen die het gebruik omkaderen moeten worden gesanctioneerd aan de hand van effectieve, proportionele en ontradende sancties.
9. In de mate aldus dat de elektronische identificatie van de aanvragers vereist (of tot gevolg heeft) dat bepaalde aan hen toebehorende gegevens uit het Rijksregister ter beschikking worden gesteld van de ambtenaar van de burgerlijke stand, spreekt het voor zich dat deze gegevens zich moeten beperken tot deze die nodig zijn om de betrokkenen correct te identificeren.

§ 3 Voor de uitvoering van zijn opdracht van authenticatie heeft de Federale overheidsdienst Beleid en Ondersteuning het recht om het identificatienummer van de natuurlijke personen opgenomen in het Rijksregister te gebruiken."

⁴ Zie in dat verband het advies nr. 19/2018 van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer betreffende een voorontwerp van wet *houdende diverse bepalingen "Binnenlandse Zaken"*.

**OM DEZE REDENEN,
de Autoriteit,**

is van oordeel dat het ontwerp geen belangrijke opmerkingen betreffende de bescherming van persoonsgegevens noodzaakt, doch verzoekt om de bijzondere voorwaarden inzake de verwerking van het Rijksregisternummer (evenals de toegang tot Rijksregister) in acht te nemen, en om na te gaan of de verwijzing bedoeld in punt 7 van dit advies overeenstemt met de beoogde intentie van de wetgever.

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Cédrine Morlière, Directeur